

תוכן העניינים

1.....	מבוא
2.....	1. סקירת ספרות
2.....	1.1 המשפחה והתפקידים בה
3.....	1.2 עידן הטלפון החכם
5.....	1.3 חדירת הסלולארי אל המשפחה
6.....	1.4 נתונים ודעות בנוגע לחשיפה לסלולארי
8.....	2. מתודולוגיה
8.....	2.1 משתתפים ושדה המחקר
10.....	2.2 כלי המחקר
10.....	2.3 הליך המחקר ואתיקה
11.....	2.4 ניתוח הנתונים
12.....	3. ממצאים
12.....	3.1 ממצאי תמה 1
14.....	3.2 ממצאי תמה 2
16.....	3.3 ממצאי תמה 3
18.....	4. דיון וסיכום
18.....	4.1 דיון בתמה 1
18.....	4.2 דיון בתמה 2
19.....	4.3 דיון בתמה 3
21.....	4.4 מסקנות המחקר
21.....	4.5 מגבלות המחקר
21.....	4.6 המלצות למחקר עתידי
22.....	ביבליוגרפיה
24.....	נספחים
29.....	שער באנגלית

מבוא

מטרתה של העבודה היא לבחון את הגיל שבו חושפים הורים את ילדיהם לסמארטפון והאם נוכחות של אחים גדולים משנה את מועד החשיפה? כמו כן לדעת, לדעת ההורים, מהן הסכנות הטמונות בחשיפת ילדיהם לסמארטפון וכיצד סכנות אלו משנות את מועד החשיפה?

גוף העבודה יכיל שלושה פרקים עיקריים: סקירת ספרות, ממצאים ודיון. בפרק סקירת הספרות יוצגו נתונים, מחקרים ומאמרים אקדמיים אשר יציגו את תמות המחקר העיקריות העולות משאלות המחקר. בחלק היישומי תחקרנה שתי קבוצות של נדגמים ותערך ביניהן השוואה בנוגע לתמות המחקר הרלוונטיות. שתי הקבוצות אשר תחקרנה הן אימהות מול אבות. כלי המחקר הוא ראיון חצי מובנה. ירואיינו שישה הורים, שלוש אימהות ושלושה אבות בגילאים 30-45 כאשר על כולם להיות הורים לשני ילדים לפחות (לא תאומים) בגילאי 4 ומעלה. כל ראיון יארך לפחות חצי שעה, הראיונות יוקלטו מטעמי נוחות ויתומללו למטרת ניתוח איכותני. ההקלטות תמחקנה והראיונות יהיו אנונימיים לחלוטין. הראיונות ינותחו בצורה איכותנית. בפרק הממצאים יוצגו ממצאי המחקר. הממצאים יוצגו דרך התמות העיקריות שעלו מהראיונות. העבודה תחתם בפרק דיון אשר יציג אינטגרציה בין הרקע התיאורטי ובין ממצאי המחקר ויחתם במסקנות, במגבלות המחקר ובהמלצות למחקר עתידי.

1. סקירת ספרות

עבודת מחקר זו עוסקת בעמדות לגבי שימוש בסלולרי בגיל צעיר. שאלות המחקר של העבודה הן: מהו הגיל שבו חושפים הורים את ילדיהם לסמארטפון והאם נוכחות של אחים גדולים משנה את מועד החשיפה? וכן, לדעת ההורים, מהן הסכנות הטמונות בחשיפת ילדיהם לסמארטפון וכיצד סכנות אלו משנות את מועד החשיפה?

פרק זה יציג סקירה ספרותית של תמות המחקר הרלוונטיות ויהווה את הבסיס התיאורטי של העבודה. ראשית תוצג סקירה אודות הדמויות הרלוונטיות, משפחה, הורים ואחים. נושא ההורות יוצג באופן כללי ובתוכו יוצג תפקיד האמהות, תפקיד האבהות וכן מוסד האחאות כפי שאלו מתבטאים בספרות המקצועית הרלוונטית. בהמשך יוצג פרק אודות עידן הטלפון החכם ולאחריו יוצג פרק אשר יציג את חדירת הסלולארי אל המשפחה. לדילמה הנוגעת לשימוש ילדים בסלולארי מגוון שיקולים, ביניהם בריאותיים ובהתאם תהיה התייחסות להיבטים הבריאותיים של השימוש בסלולארי. החלק האחרון של הסקירה יציג נתונים ודעות בכל הנוגע לנושא של שימוש ילדים בסלולארי.

1.1 המשפחה – הורים ואחים

הורות נתפסת כאחד מביטויי המימוש העצמי של האדם. הורים נדרשים להתמודד עם מגוון אתגרים בגידול ילדיהם, לרבות עם נושא הצבת הגבולות ועם משימת הכוונת הילד בתחומי החיים השונים (טוראל, 2003). ההורות מאופיינת בהתנהגויות, באמונות ובציפיות של ההורים. ההורות מושפעת מהתרבות בה חיה המשפחה, מהסביבה בה היא מתקיימת וכן מהמעמד החברתי אליו היא משתייכת (ארז, 2011). אחד האתגרים העומדים בפני ההורים הוא איזון רצונות הילד וצרכיו עם השקפת עולמו של ההורה. בבסיסו של אתגר זה עומד עניין הפעלת הסמכות ההורית אל מול עצמת הדרישה. הפערים בין ההורים והילדים יוצרים קונפליקטים ומביאים לא אחת לאינטראקציה שלילית ומורכבת (טוראל, 2003). ההתמודדות עם אתגרי החינוך ועם נושא הצבת הגבולות נחקר במגוון אופנים. דפוס ההורות ומאפייניו הוא אחד האופנים בו נחקר נושא זה כאשר הוא נחשב למנבא אפיונים ותפתחותיים בקרב ילדים. הרכיבים אשר נחקרו תחת דפוס ההורות השונים הם רכיב השליטה ההורית ורכיב התגובתיות ההורית תוך התייחסות למידת ההגנה והמעורבות בחיי הילד (יפה, 2016).

נמצאו מספר דפוסי הורות שמסבירים התנהגות הורית והתפתחות של הילד. דפוס ההורה הסמכותי מבוסס על קבלת הילד תוך שמירה על פיקוח הדוק עליו, זהו סגנון תובעני אך מכיל גם התייחסות לאוטונומיה שלו. להורים הסמכותיים יש סטנדרטים ברורים להתנהגות הילד אך הם לא חודרניים או מגבילים, הם מעבירים את ציפיותיהם באופן ברור ונמנעים ממאבקי כוח לא הכרחיים. הורים אלו מקפידים על מתן חוס ועל תמיכה, הם ממעטים בענישה ומעודדים עצמאות ואוטונומיה. התנהגות ההורה השתלטן מבוססת על מידה נמוכה של קבלת הילד ועל פיקוד הדוק. הורים אלו דורשים בהחלטיות ואינם נענים לצרכיו וזה מצידו נדרש לציית להורה מתוקף היותו הורה. הורים אלו לא חשים צורך או חובה לתת